

ریاست جمهوری  
ستاد مبارزه با مواد مخدر  
دفتر تحقیقات و آموزش

عنوان :

**ملاحظات فصلنامه‌های "اعتیاد پژوهی" و "سلامت  
اجتماعی و اعتیاد"**

تلخیص کنندگان :

دکتر حمید رضا صرامی  
دکتر محمدعلی محمدی فر

تهران ۱۳۹۶

عنوان: مقالات فصلنامه‌های "اعتیادپژوهی" و "سلامت اجتماعی و اعتیاد"

مسئول کمیته راهبری تدوین و تلخیص: حمید رضا صرامی

گروه تلخیص: حمید رضا صرامی، محمدعلی محمدی‌فر

همکاران گروه تلخیص: مجید قربانی، الهام حمزه‌زاده توفیقی

ناظر علمی تلخیص: مظفر صادقی

ویراستار تلخیص: محمود نجفی

همکار ناظر علمی تلخیص: مجید قربانی

به سفارش: دفتر تحقیقات و آموزش دبیرخانه ستاد مبارزه با مواد مخدر ریاست جمهوری

شماره: ۱۰۸۴۴۰/۹۲۰۶۱ (لیتوگرافی، چاپ و صحافی: موسسه چاپ روز)

نوبت چاپ: اول، زمستان ۱۳۹۶ شماره‌گان: ۳۰۰۰ نسخه شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۸۳۷۶-۰-۱

|                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|--------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| سرشناسه:           | صرامی، حمیدرضا، ۱۳۴۰-                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| عنوان قرارداد:     | اعتیادپژوهی (مجله)<br>سلامت اجتماعی و اعتیاد (مجله)                                                                                                                                                                                                                                                    |
| عنوان و ناشر:      | مقالات فصلنامه‌های اعتیادپژوهی و سلامت اجتماعی و اعتیاد/<br>تلخیص‌کنندگان حمیدرضا صرامی، محمدعلی محمدی‌فر؛ همکاران گروه<br>تلخیص مجید قربانی، الهام توفیقی؛ ناظر علمی تلخیص مظفر صادقی؛<br>ویراستار تلخیص محمود نجفی؛ به سفارش دفتر تحقیقات و آموزش<br>دبیرخانه ستاد مبارزه با مواد مخدر ریاست جمهوری. |
| مشخصات نشر:        | ۱۳۹۶.                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| مشخصات ظاهری:      | ۶۰ ص ۲۲×۵/۱۰ س.م.                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| شابک:              | ۹۷۸-۶۰۰-۹۸۳۷۶-۰-۱                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| وضعیت فهرست نویسی: | فیا                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| موضوع:             | اعتیاد - ایران - مقالات و مطالبه‌ها                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| موضوع:             | Drug addiction -- Iran -- Addresses, essays, lectures                                                                                                                                                                                                                                                  |
| موضوع:             | سلامت پروری - ایران - مقاله‌ها و مطالبه‌ها                                                                                                                                                                                                                                                             |
| موضوع:             | Health promotion -- Iran -- Addresses, essays, lectures                                                                                                                                                                                                                                                |
| موضوع:             | نشریات ادواری فارسی - ایران                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| موضوع:             | Persian periodicals -- Iran                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| شناسه افزوده:      | محمدی‌فر، محمدعلی، ۱۳۵۳-، قربانی، مجید                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| شناسه افزوده:      | حمزه‌زاده توفیقی، الهام-، صادقی، مظفر، نجفی، محمود، ویراستار                                                                                                                                                                                                                                           |
| شناسه افزوده:      | ستاد مبارزه با مواد مخدر، دبیرخانه، دفتر تحقیقات و آموزش                                                                                                                                                                                                                                               |
| رده بندی کنگره:    | ۱۳۹۶ ص ۹/الف / HV۵۸۴۰                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| رده بندی دیویی:    | ۳۶۲/۲۹۳۰۹۵۵ شماره کتابشناسی ملی: ۴۹۲۸۴۸۹                                                                                                                                                                                                                                                               |

نشانی: تهران، بلوار اشرفی اصفهانی، بالاتر از میدان پونک، جنب مجتمع فرهنگی تفریحی هوپزه، پلاک

۲۰ ستاد مبارزه با مواد مخدر ریاست جمهوری (دفتر تحقیقات و آموزش)

تلفن: ۴۷۳۶۱۷۰۱، صندوق پستی: ۱۴۶۹۹۱۵۸۳۴

## فهرست مطالب

| صفحه | عنوان                                                          |
|------|----------------------------------------------------------------|
| ۵    | سخن اول                                                        |
| ۸    | پیشگفتار                                                       |
| ۹    | مقاله                                                          |
| ۹    | اهداف انتشار فصلنامه‌های اعتیاد‌پژوهی و سلامت اجتماعی و اعتیاد |
| ۱۰   | نگاهی جمالی به وضعیت علم در کشور                               |
| ۱۲   | نیم‌نگاهی به روندهای سلامت مندرج در فصلنامه‌ها                 |
| ۱۲   | جدول مقالات فصلنامه اعتیاد‌پژوهی                               |
| ۳۹   | جدول مقالات فصلنامه سلامت اجتماعی و اعتیاد                     |
| ۶۰   | جمع‌بندی                                                       |

مواد مخدر و روان گردان ها به عنوان یک سیستم هوشمند، فعال، پویا، خلاق و دینامیک با عمر بیش از شش هزار سال، ضمن نشانه روی مستمر میکروسیستم اجتماعی (خانواده)، مزو سیستم اجتماعی (مدارس، دانشگاه ها و محیط های کاری) و ماکرو سیستم اجتماعی (محل های شهری و روستایی)، با جذب مشتریان جدید، به دنبال استمرار حیات خود بوده، به گونه ای که افراد را در سنین مختلف، مشاغل، جنسیت، تاهل و مجرد، تحصیلات متفاوت، شهری و روستایی و با دلایل گوناگون به سمت خود جذب می نماید. این سیستم در آستانه ی هزاره سوم، با افزایش اندازه و حجم تهدید، نسبت به تولید انواع مواد مخدر، مواد محرک، مواد توهم زا و مواد استنشاقی مهارت ورزیده تا به تواند ضمن کسب سود نامشروع، هم زمان نسبت به انهدام و قتل عام نوجوانان و جوانان اقدام نماید. پیچیدگی و ابهام این سیستم، آینده نگری آن را با مشکل مواجه می سازد. لیکن با نیم نگاهی به گذشته این پدیده، می توان آینده احتمالی اعتیاد را با افزایش میزان مصرف مواد و قاچاق آن، تغییر الگو و نوع مواد مصرفی با وسعت دامنه و تنوع آنها، کاهش سن، افزایش ورود زنان و افراد تحصیل کرده و مشاغل به جرگه مصرف کنندگان مواد، گسترش کشت و تولید مواد در کشور افغانستان، احتمال کشت خشخاش و آسپا، میانه و افزایش تقاضا در کشورمان، کاهش مانایی در درمان اعتیاد و افزایش عود و بازگشت معتادان به چرخه اعتیاد، جستجو کرد. به منظور مدیریت صحیح امر مبارزه در جبهه سخت افزاری (مبارزه با عرضه) و نرم افزاری (کاهش تقاضا)، نیازمند علم سازمان یافته، اعمال نگاه سیستمی و همه جانبه نگر به جای روش های خطی- جزیره ای و هیجانی، تقویت برنامه ریزی و ارزشیابی مستمر فعالیت ها به منظور سنجش میزان اثر بخشی برنامه های باشیم. با توجه به قرار گرفتن اعتیاد به عنوان اولین اولویت آسیب های اجتماعی کشور، امید می رود با افزایش حساسیت، دغدغه، نقش آفرینی و مشارکت کلیه اساتید صاحب نظران در عرصه جهاد مقدس مبارزه با مواد مخدر و روان گردان ها، شاهد تقویت و تکمیل نمودن برنامه های پیشگیری وضعی، پیشگیری فرهنگی و اجتماعی، درمان و کاهش آسیب اعتیاد، به بالاترین سطح شواهد و استاندارد سازی آنها در سطح کشور باشیم تا موجبات ضربه زدن به استراتژی های سیستم مواد مخدر و روان گردان ها فراهم شود.

حمید صرامی

مشاور دبیرکل و مدیرکل دفتر تحقیقات و آموزش

ستاد مبارزه با مواد مخدر ریاست جمهوری